วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2554

การศึกษาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

A STUDY OF GUIDELINE IMPLEMENTATION IN SCHOOL'S LEARNING REFORM ACCORDING TO ADMINISTRATORS' OPINIONS UNDER THE OFFICE OF PRACHIN BURI EDUCATIONAL SERVICE AREA

สมเกียรติ์ บุญสาย สมบัติ คชสิทธิ์ และสุวรรณา โชติสุกานต์

Somkiad Bunsai, Sombat Kotchasit, and Suwanna Chodsukarn

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี และเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามประสบการณ์การบริหารและขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ที่ทำหน้าที่ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 215 คน โดยแยกเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 97 โรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดกลาง 70 โรงเรียน และผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 48 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติค่าที (t–test Independent) และวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผล ส่วนด้านการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและการประเมินผล ส่วนด้านการวิจัยในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน และผู้บริหารโรงเรียนที่มีปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการวัดและการประเมินผล และด้านการวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

The purposes of this research were to study of guideline implementation in school's learning reform according to administrators' opinions under the office of Prachin Buri educational service area, and to compare the opinions of school administrators categorized according to administrative experience and school sizes. The research samples were 215 school administrators of 97 small -sized school, 70 medium sized schools and 48 large-sized ones. The instrument applied in this study was a rating scale questionnaire whose reliability was 0.95. Statistics used in the research analysis were percentage, mean, standard deviation. t-test and F-test were applied in statistical hypothesis testing.

The results of this research were as follows:

1. As a whole, work performance results of the school administrators according to learning reform guideline was at high level. When scrutinized at each aspect, it was found at high level in 3 aspects, and at medium level in 1 aspect, these aspects were learning reform policy, teaching procedures, measurement and evaluation, including classroom research.

2. The school administrators with different administrative experience, as a whole had statistically significant difference of opinions on working performance of laming reform guideline at the .05 level. When scrutinized at each aspect, it was found statistically significant difference at the level of .05 in 3 aspects i.e. learning reform policy, teaching procedures and measurement and evaluation. It was found no significant difference in the

aspect of classroom research. The opinions of the school administrators of different school sizes on working performance of learning reform guiltless as a whole, were statistically difference at the .05 level of significance. When scrutinized at each aspect, they were found no statistically significant difference at the level of .05 in 2 aspects i.e. learning reform policy and teaching procedures. But there were statistically significant difference at the level of .05 in 2 aspects i.e. measurement and evaluation and classroom research.

คำสำคัญ

การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียน

ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการสื่อสารได้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีผลกระทบต่อสภาพของสังคมที่ต้องเตรียมคนให้สามารถเผชิญกับยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลง การศึกษาจึงมีความสำคัญและมีบทบาทในการพัฒนาประเทศ ฉะนั้นการจัดการศึกษาจึงควรมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การจัดการศึกษาที่ดีนั้นต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและเทคโนโลยี แต่การจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล สังคมและประเทศ ยิ่งเมื่อต้องเผชิญกับกระแสความคาดหวังของสังคมที่จะทำให้การศึกษามีบทบาทในการเตรียมคนให้พร้อมสำหรับการแข่งขันในสังคมโลกด้วยแล้วก็ยิ่งเห็นความสับสน ความล้มเหลว ความล้าหลังที่เป็นปัญหาของการศึกษามากขึ้น จากมุมมองหรือทัศนะของบุคคลต่าง ๆ ที่เห็นพ้องต้องกันทำให้กล่าวได้ว่า การศึกษาของไทยเรากำลังตกอยู่ในภาวะวิกฤตอย่างยิ่ง (รุ่ง แก้วแดง, 2541: 1-2) เป้าหมายการศึกษา ปรัชญาการศึกษา การพัฒนาระบบการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ ไม่ว่าจะเป็นธนาคารโลก ล้วนถูกครอบงำอย่างเข้มงวดให้ไปสู่การฝึกอบรมคนไทยให้กลายเป็นวีรบุรุษวีรสตรีในสถาบันการศึกษา เป็นมนุษย์พิเศษที่เพื่อนและอาจารย์ยกย่องเป็น “เด็กปัญญาเลิศ” (พิทยา ว่องกุล, 2543: 12-13) และวิกฤตที่สำคัญของระบบการศึกษาไทย คือ ความทุกข์ของผู้เรียน เนื่องจากเนื้อหาที่เรียนไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน ของเด็ก เด็กจำใจต้องเรียนรู้ในสิ่งที่ไกลตัว ต้องสร้างจินตนาการด้วยความยากลำบาก และมีความทุกข์เพราะต้องท่องจำตลอดเวลา ทำให้เด็กมีเจตคติต่อการเรียนไปในทางลบ มองว่าการเรียนไม่ใช่เรื่องสนุก ไม่มีความสุข ไม่น่าเรียน และยิ่งการสอนถ้าเรียน ในระดับที่เน้นเฉพาะความจำก็ยิ่งเพิ่มความเครียดให้เด็กมากขึ้นจนเกิด

ปัญหาวิกฤติเกี่ยวกับผู้เรียน และนับวันปัญหาเหล่านั้นจะรุนแรงมากขึ้น จนกระทั่งกลายเป็นปัญหาใหม่ของสังคมได้ (รุ่ง แก้วแดง, 32543: 2-3)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ได้นำนโยบายการปฏิรูปการศึกษาสู่การปฏิบัติ จากข้อมูลแผนปฏิบัติประจำปี 2551 การสรุปการปฏิบัติงานในรอบปี 2549 ได้กล่าวโดยสรุปว่า การปฏิรูปการศึกษามีโรงเรียนนำร่องการปฏิรูป พบว่า การปฏิรูปการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการปฏิรูปการเรียนรู้ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี, 2550: 5) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเห็นความสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมโดยจะต้องเริ่มต้นจากโรงเรียนดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการดำเนินการจะต้องมีการประกันคุณภาพภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตลอดเวลา โดยบุคลากรทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูจะต้องมีความตระหนัก มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ ตั้งแต่นโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอน และการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ฯ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ การบริหารจัดการที่เป็นระบบ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด ตลอดจนเปิดโอกาสให้พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่จากรายงานการประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีที่ผ่านมา พบว่า คุณภาพการศึกษาที่พิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนยังอยู่ในระดับมาน่าพอใจ โดยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านวิชาการ ทักษะการคิด ทักษะการค้นคว้าต่ำกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ 60) ยกเว้นความเป็นพลเมืองดีผ่านเกณฑ์ สำหรับด้านวิชาการ พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษต่ำกว่าเกณฑ์ ยกเว้นสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ ความพยายามในการดำเนินงานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในช่วงที่ผ่านมา พบว่า ได้มีการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งผลต่อผู้เรียนโดยตรง การดำเนินการในด้านนี้ประกอบด้วย การปรับเปลี่ยนหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ซึ่งรวมถึงการวัดผลและประเมินผลผู้เรียน เช่น มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับผู้เรียน ดำเนินการส่งเสริมให้สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดของหน่วยงานในระดับนโยบายและหน่วยงานต้นสังกัด มีการจัดทำคู่มือครูสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระ มีการพัฒนาครูเพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญแต่ยังดำเนินการไม่ครบถ้วน ซึ่งนอกจากครูจะต้องปรับกระบวนการเรียนการสอนแล้ว ยังต้องปรับปรุงรูปแบบการวัดและประเมินผล

ผู้เรียนให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป โดยการวัด และประเมินผลผู้เรียนให้พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความปะพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมควบคู่ไปกับการทดสอบ ซึ่งพบว่าการดำเนินการมีน้อย มีเพียงการจัดทำเอกสาร เป็นแนวทางการวัดผลและประเมินผลผู้เรียน และแบบระเบียนแสดงผลการเรียนมีการฝึกอบรมครู ส่วนหนึ่งแต่ทางปฏิบัติจริงครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการทดสอบเหมือนเดิม (สำนักเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี, 2550: 12)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรที่จะพัฒนาการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีให้มีระดับความสำเร็จที่สูงขึ้น ทั้งนี้ต้องทราบข้อมูลในการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนที่ชัดเจน แม่นยำและถูกต้อง จึงได้ทำการศึกษา การปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง ส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้นต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. ผู้บริหารมีความคิดเห็นของต่อการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีอยู่ในระดับใด
2. ผู้บริหารมีความคิดเห็นของต่อการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามประสบการณ์การบริหารและขนาดโรงเรียนแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารต่อการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารต่อการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามประสบการณ์ การบริหารและขนาดโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ที่ทำหน้าที่ผู้อำนวยการโรงเรียน 276 โรงเรียน โดยแยกเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 132 โรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดกลาง 87 โรงเรียน และผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 57 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ที่ทำหน้าที่ผู้อำนวยการโรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามเกณฑ์ Krejcie and Morgan จำนวน 215 คน โดยแยกเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 97 โรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดกลาง 70 โรงเรียน และผู้อำนวยการโรงเรียน ขนาดใหญ่จำนวน 48 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เป็นคำถามแบบปลายเปิด

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ เอกสาร ตำราและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อนำมากำหนดเป็นแบบสอบถาม

3.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

3.3 ทำการสร้างแบบสอบถาม ฉบับร่างตามกรอบแนวคิด

3.4 นำแบบสอบถามให้ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา และภาษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3.5 ปรับปรุงแก้ไขและนำแบบสอบถามไปให้กับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หรือความสอดคล้องระหว่างข้อความ ที่เขียนขึ้นแบบสอบถามกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม โดยข้อคำถามที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .05 ถือว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงเชิงเนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้

3.6 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

3.8 นำแบบสอบถามจากการทดลองใช้มาหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารในการเก็บข้อมูล

4.2 ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2 ทุกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

4.3 ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ได้แบบสอบถาม จำนวน 215 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน ตามลำดับ ขั้นตอน ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การแจกแจงความถี่และ หาค่าร้อยละ

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารต่อการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูป การเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามประสบการณ์ การบริหารและขนาดโรงเรียน เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test Dependent) และวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test) เมื่อพบความแตกต่างจะทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยเทคนิค Newman-Keuls Test ตามลำดับ

ผลการวิจัย

1. ผลการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผล ส่วนด้านการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้านคือ ด้านนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและการประเมินผล ส่วนด้านการวิจัยในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน และผู้บริหารโรงเรียนที่มีปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการวัดและการประเมินผล และด้านการวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การศึกษา เรื่อง การปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การปฏิบัติตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามแนวทาง การปฏิรูปการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก และที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของชาติ หลักสำคัญ คือ การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ของคนไทยทั้งชาติจากเดิม ที่เน้นการถ่ายทอด และการปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีนิสัยรัก การเรียนรู้ตลอดชีวิต ในการปฏิรูปการเรียนรู้นั้นควรเริ่มจากโรงเรียนทุกแห่งดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยในการดำเนินการดังกล่าวจะต้องมีการประกันคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา โดยบุคลากรของโรงเรียนทั้งผู้บริหารและครู ควรมีความตระหนักและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติและการบริหารจัดการที่เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนที่กำลังดำเนินการหรือ มีความต้องการ ที่จำดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้ผสมผสานกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้ดำเนินโครงการสรรหาและสนับสนุนโรงเรียนเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้และการประกันคุณภาพภายในขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544: 1-4) ดังนั้น จึงส่งผลทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสกฤต เศรษฐชัย (2546) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหา การจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม

สามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า สภาพการจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมวิชาการ กองวิจัยทางการศึกษา (2548: 52-62) ที่พบว่า การดำเนินการงานปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของประสาร เทียมสกุล (2550) ที่ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ ตามประสบการณ์การเป็นผู้บริหารและขนาดสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามประสบการณ์ การบริหารและขนาดโรงเรียน พบว่า

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีที่มีประสบการณ์การบริหารต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านนโยบายปฏิรูปการเรียนรู้ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ด้านการวัดและการประเมินผล ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ไม่แตกต่างกันที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ในการบริหารงานที่แตกต่างกันทำให้กระบวนการวางแผน กระบวนการคิด กระบวนการติดสินใจในการบริหารงานแตกต่างกัน การปฏิบัติตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้แม้จะเป็นโยบายในระดับชาติที่โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องปฏิบัติ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางในการปฏิบัติการเรียนรู้ที่สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2541 แต่ด้วยประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดความคิดเห็นและแนวทางปฏิบัติที่แตกต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของประสาร เทียมสกุล (2550: 48-59) ที่ได้เปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ ตามประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์การเป็นผู้บริหารต่างกันมีการปฏิบัติตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ ด้านการจัดการหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ด้านการวัดและการประเมินผล ดานการประกัน

คุณภาพการศึกษา ส่วนด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน ด้านการใช้เทคโนโลยี ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2541 กำหนดภารกิจให้โรงเรียนทุกแห่งทุกขนาดจะต้องมีการปฏิบัติในแนวทาง และเกณฑ์เดียวกัน พร้อมกันนั้นจำเป็นจะต้องมีภารกิจในการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนใน 5 ส่วนเหมือนกัน (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543: 6) คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน การปฏิรูปการสอนของครูผู้สอน การปฏิรูปการบริหารของผู้บริหาร การประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการปฏิรูปการเรียนรู้ที่สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ (2544: 1-4) ที่ได้ระบุเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียนโดยมิได้จำแนกตามขนาดโรงเรียนไว้ว่าผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นผู้นำของโรงเรียนและแบบอย่างของผู้เรียนรู้ด้วยตนเองและของโรงเรียนทั้งโรงเรียนว่ามีศักยภาพด้านใด และเพียงใด แล้วนำไปเป็นฐานในการพัฒนาให้โรงเรียนมีระบบโครงสร้างและนวัตกรรมองค์กรที่เน้นการกระจายอำนาจ การตัดสินใจ โดยองค์คณะบุคคล การพัฒนาบุคลากร และคณะกรรมการโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทั้งโรงเรียน ผู้บริหารจะใช้การปฏิรูปจริงและการประเมินผลเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยให้มีความรู้ ความสามารถทัศนคติที่จะบริหารจัดการตามสภาพความต้องการและความจำเป็นของโรงเรียน โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมคุณภาพและการแก้ไขปัญหาของนักเรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ แม้ว่าผลการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่จะคิดเห็นและปฏิบัติตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่สอดคล้องในทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้

1.1 ควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อร่วมกันในการกำหนดนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เหมาะสมแต่ละท้องถิ่น

1.2 ควรมีการกำหนดนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ชัดเจน เข้าใจง่าย สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

2.1 ควรมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยต้องเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง ไม่เป็นเพียงแค่หลักการ

2.2 ควรสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อครูผู้สอนเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ด้านการวัดและประเมินผล

3.1 ควรแต่งตั้งคณะกรรมการการวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อดูแลรับผิดชอบงานโดยเฉพาะ

3.2 ควรกำหนดเครื่องมือประเมินผลที่มีกระบวนการดำเนินงานอย่างน่าเชื่อถือ

3.3 ควรจัดทำเครื่องมือประเมินที่มีกระบวนการดำเนินงานอย่างน่าเชื่อถือ

4. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

4.1 ควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

4.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาอื่น

2. การศึกษาแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

บรรณานุกรม

เขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี, สำนักงาน. (2550). **แนวทางการจัดการเรียนรู้และประเมินผล.** งานนโยบายและแผน.

_____. (2551). **การายงานการประเมินการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี.** งานพัฒนาวิชาการ.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). ร**ายงานการประชุมบทบาทนักวิจัยในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

_____. (2547). **ชุดฝึกอบรมทางไกลบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐานเส้นทางการปฏิรูปการเรียนรู้ "ครูปฏิรูป" ตอนที่ 6 การวัดประเมินเครื่องมือการพัฒนาต่อเนื่อง**. กรุงเทพฯ: อุษา.

จักรพงษ์ กุ้งมะเริยง. (2546). **การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา.**วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ประสาร เทียมสกุล. (2550). **การศึกษาการปฏิบัติตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุรินทร์.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

พิทยา ว่องกุล. (2543). **ปฏิวัติการศึกษาไทย.** กรุงเทพฯ: ไอมรพริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.

รุ่ง แก้วแดง. (2544). **ประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ไม่ยาก.** กรุงเทพฯ: ธีระฟิลม์ และไซเท็กซ์